

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ	
НАКАЗ	
26.04.2013 № 283	
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 24 травня 2013 р. за № 810/23342

Про затвердження Порядку консервації земель

{Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства
аграрної політики та продовольства
[№ 219 від 30.06.2016](#)
[№ 112 від 07.03.2017](#)}

Відповідно до статей 171, 172 [Земельного кодексу України](#) та статті 51 [Закону України
“Про охорону земель”](#) **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити [Порядок консервації земель](#), що додається.
2. Визнати таким, що втратив чинність, [наказ Державного комітету України по
земельних ресурсах від 17 жовтня 2002 року № 175 “Про Порядок консервації земель”](#),
зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 лютого 2003 року за № 117/7438.
3. Департаменту землеробства (Демидов О.А.) у встановлений строк подати наказ на
державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
5. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Сеня О.В.

Міністр	М.В. Присяжнюк
ПОГОДЖЕНО: Голова Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва Голова Державної екологічної інспекції України	М.Ю. Бродський П.Б. Жила

Голова Державної інспекції сільськогосподарства України	М.О. Вашешніков
Голова Державного агентства земельних ресурсів України	С.М. Тимченко
Перший заступник Міністра екології та природних ресурсів України	М.І. Романов

	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України 26.04.2013 № 283
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 24 травня 2013 р. за № 810/23342

ПОРЯДОК консервації земель

{У тексті Порядку слова «Держземагентства України» у всіх відмінках замінено словом «Держгеокадастру» у відповідних відмінках; слова «Кримського республіканського або обласного державного проектно-технологічного центру охорони родючості ґрунтів і якості продукції» у всіх відмінках замінено словами «державної установи «Інститут охорони ґрунтів України» у відповідних відмінках згідно з Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства [№ 219 від 30.06.2016](#)}

{У тексті Порядку слова "Держсільгоспінспекції України" замінено словом "Держгеокадастру" згідно з Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства [№ 112 від 07.03.2017](#)}

1. Цей Порядок визначає організаційні засади щодо консервації деградованих і малопродуктивних земель, господарське використання яких є екологічно небезпечним та економічно неефективним, а також техногенно забруднених земельних ділянок, на яких неможливо одержати екологічно чисту продукцію, а перебування людей на цих земельних ділянках є небезпечним для їх здоров'я.

Цей Порядок поширюється на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які передають земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність або користування відповідно до повноважень (далі - уповноважені органи), а також на власників земельних ділянок та землекористувачів.

Цей Порядок є обов'язковим для виконання органами виконавчої влади, власниками земельних ділянок та землекористувачами і має рекомендаційний характер для органів місцевого самоврядування.

2. Консервація земель здійснюється шляхом припинення їх господарського використання на визначений строк та залуження або заліснення.

Консервація земель здійснюється за наявності:

порушення поверхні земельних ділянок внаслідок землетрусів, зсувів, карстоутворення, повеней;

еродованих земель, перезволожених земель з підвищеною кислотністю або засоленістю та ґрунтів, забруднених хімічними речовинами й іншими видами забруднень, небезпечних для здоров'я людей;

малопродуктивних земель, ґрунти яких характеризуються негативними природними властивостями, низькою родючістю;

радіаційно небезпечних, радіоактивно забруднених земель або забруднених важкими металами та іншими хімічними елементами.

3. При віднесенні земель до деградованих, малопродуктивних і техногенно забруднених враховуються орієнтовні показники, що характеризують ґрунтові властивості і зумовлюють необхідність консервації земель за природно-сільськогосподарськими зонами, які наведені в додатку до цього Порядку.

4. Консервація земель, які перебувають у власності чи користуванні юридичних або фізичних осіб, здійснюється за ініціативою власників земельних ділянок і землекористувачів.

Якщо на земельні ділянки, які підлягають консервації, не оформлено право власності або користування, подання про їх консервацію здійснюється за ініціативою уповноваженого органу.

5. При виявленні земель, зазначених у пункті 2 цього Порядку, територіальні органи Держгеокадастру та/або територіальні органи Держекоінспекції України видають власнику земельної ділянки чи землекористувачу припис (розпорядження) про припинення їх господарського використання.

У разі якщо на земельні ділянки, які підлягають консервації, не оформлено право власності або користування, територіальні органи Держгеокадастру та/або Держекоінспекції України вносять до уповноважених органів за місцем розташування земельної ділянки клопотання щодо ініціювання уповноваженими органами проведення робіт з консервації земель.

Після отримання клопотання, припису (розпорядження) уповноважені органи, власники земельних ділянок або землекористувачі зобов'язані протягом 30 днів ініціювати проведення робіт з консервації земель.

6. Власник земельної ділянки або землекористувач з метою проведення консервації земель подає заяву до уповноваженого органу за місцем розташування земельної ділянки із

зазначенням причин необхідності проведення консервації земель, зазначених у [пункті 2](#) цього Порядку.

До заяви додаються:

- копія документа, що посвідчує право на земельну ділянку;
- агрохімічний паспорт поля, земельної ділянки (у разі консервації сільськогосподарських угідь);
- матеріали власних спостережень.

7. На підставі заяви власника земельної ділянки або землекористувача, клопотання територіальних органів Держгеокадастру та/або Держекоінспекції України чи з власної ініціативи (якщо на земельні ділянки, які підлягають консервації, не оформлено право власності або користування) уповноважений орган у місячний строк видає розпорядження (рішення) про створення комісії з обстеження земель у натурі (на місцевості) та підготовки висновків про доцільність їх консервації.

До складу комісії залучаються власник земельної ділянки, землекористувач, представники уповноважених органів, у тому числі територіальних органів Держгеокадастру та/або Держекоінспекції України, які внесли клопотання про ініціювання проведення робіт з консервації земель, а також представники державної установи «Інститут охорони ґрунтів України».

{Абзац другий пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства [№ 112 від 07.03.2017](#)}

8. Комісія після обстеження земель у натурі (на місцевості) готує звіт та висновок про доцільність консервації земель і подає їх до уповноваженого органу.

9. Уповноважений орган у місячний строк розглядає подані матеріали та висновок і видає розпорядження (рішення) про консервацію земель.

Згідно з виданим розпорядженням (рішенням) розробляється робочий проект землеустрою щодо консервації земель (далі - проект консервації земель), яким визначаються види, способи консервації земель, строк проведення консервації, напрями використання земель.

10. Замовником проекту консервації земель можуть бути органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, землевласники і землекористувачі (далі - замовник).

11. Проект консервації земель розробляється суб'єктом господарювання, що є виконавцем робіт із землеустрою відповідно до [Закону України “Про землеустрій”](#) (далі - розробник), згідно з договором про розроблення проекту консервації земель, укладеним між замовником та розробником.

12. Проект консервації земель розробляється відповідно до завдання на складання проекту консервації земель, затвердженого замовником.

{Пункт 12 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства [№ 219 від 30.06.2016](#)}

13. Проект консервації земель не підлягає обов'язковій державній експертизі землепорядної документації.

14. Проект консервації земель затверджується замовником.

15. Проект консервації земель передається розробником до територіального органу Держгеокадастру для забезпечення його зберігання в місцевому фонді документації із землеустрою.

16. При впровадженні (реалізації) проекту консервації земель у випадках, передбачених законодавством, встановлюються (відновлюються) межі земельних ділянок у порядку, встановленому [наказом Державного комітету України із земельних ресурсів від 18 травня 2010 року № 376](#) "Про затвердження Інструкції про встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) та їх закріплення межовими знаками", зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16 червня 2010 року за № 391/17686, та відомості про них вносяться до Державного земельного кадастру відповідно до [Закону України "Про Державний земельний кадастр"](#) та [постанови Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 року № 1051](#) "Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру".

17. Після закінчення строку консервації земель, визначеного проектом консервації, на підставі заяви власника земельної ділянки або землекористувача чи з власної ініціативи уповноважений орган в місячний строк створює комісію з обстеження законсервованих земель в натурі (на місцевості).

До складу комісії входять власник земельної ділянки, землекористувач, представники уповноважених органів, у тому числі територіальних органів Держгеокадастру та/або Держекоінспекції України, які внесли клопотання про ініціювання проведення робіт з консервації земель, а також представники державної установи «Інститут охорони ґрунтів України».

{Абзац другий пункту 17 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства [№ 112 від 07.03.2017](#)}

18. Комісія проводить обстеження законсервованих земель у натурі (на місцевості) і вносить до уповноважених органів пропозицію щодо повернення земель до попереднього використання, продовження строків консервації або інші пропозиції, направлені на їх раціональне та екологічно безпечне використання.

19. Власник земельної ділянки має право звернутися із клопотанням до уповноваженого органу про виділення рівноцінної земельної ділянки взамін земель, які стали екологічно небезпечними, економічно неефективними, техногенно забрудненими не з його вини.

20. На час проведення консервації земель забороняється зміна цільового призначення земельної ділянки та ведення будь-якої діяльності, крім передбаченої проектами консервації земель.

Директор Департаменту землеробства	О.А. Демидов
---------------------------------------	--------------

Додаток до Порядку консервації земель
--

**ОРІЄНТОВНІ ПОКАЗНИКИ,
що характеризують ґрунтові властивості і зумовлюють
необхідність консервації земель за природно-
сільськогосподарськими зонами**

Властивості й ознаки ґрунтів	Одиниці виміру	Показники ґрунтових властивостей (з урахуванням зонального місцезонального)
1	2	3
1. Еродованість (змитість та дефльованість)	Ступінь еродованості ґрунтів	Розмиті, сильно та середньо змиті, сильно та середньо дефльовані
2. Скелетність	Уміст уламків гірських порід розміром 3 мм, %	> 26 % від об'єму ґрунту (у 30 см шарі ґрунту)
3. Легкий гранулометричний склад	Уміст фізичної глини (часток діаметром менше 0,01 мм), %	а) зона Полісся - до 3; б) зона Лісостепу - до 7; в) зони Степу і Сухого степу - до 10
4. Важкий гранулометричний склад поверхнево оглеєних ґрунтів	Уміст фізичної глини (часток діаметром менше 0,01 мм), %	Понад 50
5. Гумусованість	Уміст гумусу, % від маси ґрунту	а) на Поліссі - менше 0,5; б) у Лісостепу, Степу північному і південному - менше 1,0; в) у Сухому степу - 1,0

6. Реакція ґрунтового розчину	pH (водний)	В усіх зонах: а) менше 4,0; б) понад 8,5
7. Уміст рухомого алюмінію	мг/екв на 100 г ґрунту	Понад 3,0
8. Уміст увібраного натрію	% від суми увібраних основ	Понад 10
9. Засолення	% від маси ґрунту, у перерахунку на токсичні солі	а) содове - понад 0,1; б) сульфатно-хлоридне - понад 0,2; в) сульфатне - понад 1,0
10. Фізична деградація	Об'ємна маса, г/куб. см	а) понад 1,5 - для суглинкових і глинистих ґрунтів; б) понад 1,7 - для супіщаних і піщаних ґрунтів
11. Спрацювання органічних ґрунтів (торфових)	Потужність органічного шару, см	Менше 30
12. Вторинна підтопленість (заболоченість)	Рівень підґрунтових вод, м	Менше 1,0
13. Хімічне забруднення	Граничнодопустима концентрація (ГДК)	Перевищення ГДК рухомих форм (амонійно-ацетатна витяжка)
14. Радіаційне забруднення	Щільність забруднення місцевості цезієм - 137, стронцієм - 90, Кі/кв.км	Cs - 137 - більше 15; Sr - 90 - більше 3